

2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (IX):

**Inimile sunt mai calde în România, se găsește timp pentru a te gândi la alții;
la Berlin fiecare are timp și inimă numai pentru el însuși!**

Continuăm reproducerea articolului „Cuviința-Vorbă de clacă”, scris de „Idem”, articolul apărut în în Tribuna nr. 018 din 6/18 mai 1884: «Ei, bine! de ce nu are acest om simțământul de bună cuviință, care nu-i lipsese nici celui mai încult sătean.

L'a perdut, - l'a avut, dar l'a perdut.

Se perde simțământul de bună cuviință și trebuie neapărat să se piardă, când timp mai îndelungat trăim numai între oameni, cu care avem relațiuni confidentiale, căci față cu aceștia iubirea și sinceritatea țin locul bunei cuviințe.

Deprinși a trăi cu asemenea oameni, suntem mai mult ori mai puțin indiferenți pentru ceilalți, și dacă ei nu deșteaptă în noi iubirea, rămâne numai sinceritatea, ear aceasta e un element foarte supărător în relațiunile cu oamenii ce ne sunt mai mult sau mai puțin străini. Foarte adese-ori sinceritatea este identică cu mojiția.

Deci dar și prin urmare simțământul de bună cuviință nu se poate dobândi în familie: el se ivește și se desvoltă prin relațiunile noastre cu oamenii ce ne sunt mai mult ori mai puțin străini și ajunge la cea mai înaltă desvoltare în urma contactului mai îndelungat cu oameni de tot străini și noue mult superiori ori poate noue nesuferiți.

În acest cas el este tact, fineță, dibăcie socială.

Cu cât e mai larg cercul, în care trăim, și cu cât mai deosebite elementele, care îl compun, cu atât mai repede se desvoltă acest tact social în noi, căci pe cât comod e să tratezi pe un amic, pe atât

de mare e meritul de a produce o bună impresiune asupra aceluia, care-ți este indiferent, ori poate chiar adversar.

Ear adversarul cel mai hotărât al omului este femeia: cea mai bună școală de bună cuviință sunt relațiunile cu femei, pe care nu le iubim și care nu ne iubesc pe noi. E o școală tristă aceasta, dar numai la început, în urmă devine cea mai plăcută. Idem»

În acele vremuri se forma prima mare școală de ziaristică din Transilvania: școala „Tribunei” sibiene!

Cu curiozitatea cercetătorului amator am răsfoit cel mai complet „Dicționar de pseudonime, alonime, anagrame, asteronime, criptonime ale scriitorilor și publiciștilor români”, apărut la Editura Minerva (1973) – autor Mihail Straje.

Cine a fost de fapt „Idem”?

Sub acest pseudonim am descoperit un nume cunoscut din alte cercuri – trimiterea fiind clară: v. Mite Kremnitz. Același dicționar o prezintă pe: Kremnitz, Mite – scriitoare (1852-1916). A mai semnat: Georges Allan (Convorbiri literare, 1885); Ditto und Idem (în colaborare cu Carmen Sylva). Izvoare: Torouțiu – Cardaș ... (1931); Torouțiu ... (1933).

Toți cititorii „Tribunei” ar trebui să știe cine a fost Mite Kremnitz! Prezența în paginile Tribunei a scrierilor lui Mite Kremnitz nu era întâmplătoare; ele sunt dovada relațiilor pe care scriitoarea germană le-a păstrat cu directorul fondator al Tribunei, Ioan Slavici. Cele două articole: „Buna credință” și „Cuviința – Vorbă de clacă” au conturat un mod de analiză, reguli și principii urmărite de directorul fondator al Tribunei, în relațiile sociale și reflectarea lor în paginile cotidianului sibian. Spațiul nu ne permite să prezentăm o femeie care a reușit să se afirme în societatea culturală românească, chiar dacă s-a născut în Germania. Scriitoarea și traducătoarea germană i-a cucerit pe toți mari clasici români, relațiile sale de iubire cu Eminescu și Maiorescu, putând constitui subiecte de film și lecții de viață, în orice epocă istorică. S-a impus atât prin talentul ei cât și datorită soțului –Wilhelm (medicul casei regale a României); ea s-a integrat în cercurile Junimei și în anturajul casei regale, colaborând atât cu Carmen Sylva, cât și cu regele Carol I (la redactarea memoriilor acestuia). Ea este cea care, după moartea soțului, a ales să-și crească cei doi copii la Berlin; după repatrierea în Germania a fost „mistuită” de dorul pentru România: «Noi suntem aici ca niște exilați și murim cu binecuvântarea pe buze pentru țara în care fericirea noastră a fost înmormântată. (...) Inimile sunt mai calde în România, se găsește timp pentru a te gândi la alții; la Berlin fiecare are timp și inimă numai pentru el însuși ... Existența este așa de monotonă și ștearsă, numai mizerie și griji (...). Mă căznesc să le uit, scufundându-mă în vremile trecute scriindu-vă; îmi închipui că sunt exilată pe câtva timp (...)» Puteți descoperi povestea vieții lui Mite Kremnitz, cea care l-a inspirat pe Eugen Lovinescu în redactarea romanului biografic „Mite”, în lucrarea „2015 – anul Slavici, almanah sibian” (în curs de apariție).

Epoca Rațiunii, sau a iluminismului, a rămas percepută în istorie ca o linie majoră de demarcație în apariția lumii moderne. Curentul ideologic și cultural a contribuit la promovarea raționalismului și la răspândirea culturii în popor având un caracter laic, antireligios, anticlerical și combătând fanatismul și dogmele. Literatura iluministă a fost preocupată de problemele sociale și morale, temele și motivele predominante fiind: «monarhul luminat», «contractul social», emanci-

parea poporului prin cultură. Carmen Sylva scria în „Anuarul Presei Române”: „Dacă Gutenberg ar fi prevăzut gazetăria, și-ar fi distrus invenția. Presa din toate timpurile a contribuit la răspândirea marilor idei, în toate colțurile lumii.

Perioada de timp analizată surprinde prin două mari procese de transformări ale societăților: revoluțiile politice (care învingând absolutismul au generat apariția conștiinței naționale politice) și revoluția industrială, ce a pornit din Anglia și s-a extins în întreaga lume. Dacă revoluțiile politice pun bazele statelor naționale, fundamentate pe legea naturală și pe rațiunile laice de asigurare a libertății personale și egalității politice, revoluția industrială conduce la o emancipare social-juridică a indivizilor în contextul unei evoluții crescătoare a populațiilor.

La sfârșitul sec. al XVIII-lea asistăm la două mari evenimente ce marchează destinul întregii lumi. Primul mare eveniment a fost la 4 iulie 1776, când Congresul Continental a ratificat Declarația de Independență a Statelor Unite ale Americii (Declaration of Independence). Mulți istorici susțin că, la început, nu exista o dorință puternică de independență, cele 13 colonii britanice dorind numai să-și modifice „jugul colonial”, extrem de apăsător.

Ce i-a făcut pe coloniștii agricultori, meșteșugari și comercianți, considerați mai bogați decât mulți locuitori ai bătrânei Anglii (atrăgând un flux continuu de imigranți) să adopte această Declarație?

Două documente au contribuit decisiv la creșterea dorinței de eliberare totală de „tutela” Londrei și crearea unui stat independent „Intolerable Acts” (un act receptat extrem de restrictiv) și pamfletul numit „Common Sense” al lui Thomas Paine.

(Va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/articole_ziarhalmaghi20172017-anul-tribunistilor-memorandisti-ix-27022017-124009.html

În: *Tribuna*, 26 februarie 2017.

The screenshot shows a web browser window displaying the Tribuna.ro website. The address bar shows the URL: www.tribuna.ro/stiri/cultura/articole_ziarhalmaghi20172017-anul-tribunistilor-memorandisti-ix-27022017-124009.html. The website header features the Tribuna logo with the tagline "Dintotdeauna pentru totdeauna!". Below the logo is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. The main content area displays the article title "Articole_ziar/halmaghi/2017/2017 Anul tribunistilor memorandisti (IX) 27022017" with social sharing buttons for Facebook (0 shares), Twitter (0 tweets), and a "Share" button. Below the title, it shows the date "26.02.2017 23:11", "90 vizualizari", and "0 comentarii". A search bar is visible at the bottom right of the article content area.